

ERDÉLYI HIRADÓ

Szerdán, Július' 16-odikán, 1828

Brasília — Portugallia — Spanyolország — Nagybritannia — Frantziaország — A' Porta'-
Manifestuma — (foljtattatik)

Brasília

Mádríd, jún. 9. — Cadizba, tudósítások érkeztek Rio de Janeiróból, apr. 7-edikéről, mellyek szerint a' buenos-ayresi seregek több kárt vallottak egy ütközetben 2000 embernél. A' brasíliai Katonaság üzőbe vette a' köztársaságiak' hadseregét.

A' Rio-Janeiróból érkezett legújabb levelek és Híradók, apr. 20-adikáról, környületesen elő-adják a' fővárosban és Bahiában történt eseteket. Ez' utolsó városban 1200 fekete rabszolga fellázadt, és az egész népséget elijesztette. A' Gouverneur, az ügy-nevezett tartományi fekete regementet küldötte a' lázadók ellen; mely regement oly' dühös vadsággal rohant a' lázadókra, hogy az 1200-ból, tsak 200 maradt-meg futás által, a' többit mind leöldösték, bajonétal. — A' Rioi lázadás pedig abból ke-rekedett, hogy az országlószék' engedelméből felszedett 2 ezer irlandus katona megérkezvén, kiket hirtelenében a' leggonoszabb korhelekből, a' nép' legalább-való salakjából szedtek össze, vad visítással járkálva az úttzakon, káromkodtak, szitkozódttak, ütöttek, vertek, pusztítottak, valakit-tsak elő-találtak, mint meg-annyi veszett emberek. Utóljára is belföldi sereget kellett ellenek botosítani; kik azokat amérikáson megtanították. A' brasíliai szolgálatban álló Obestert, kire ez a' katona-szedés volt bizva, le-

tette a' Hadminister.

Portugallia

A' Quotidienne jelenti Lissabonból, jún. 7-edikéről: "Az anárchisták, vagy mely mindegy, a' liberalisok, mindent elkövettek a' még itt tartózkodó, 's a' már elment regementeket is, megvesztegetés által magok' részére hajtani. De a' jó hajlandósága katonák, minden efféle tsabításoknak ellent-állottak. Ma mentek ki innen az első és 5-ödik lovas, a' 4-edik gyalog regem. és egy svadron patantyus a' pártütők ellen, 's az ő buzgóságokat még lehet leírni. A' Printz a' hónap' 9-edikén bizonyosan a' hadsereg' elébe áll, 's otthon nem-létében fogja elszakasztani a' Cortes ama' nagy tárgyat az örökösségről. Coimbra't nem foglalták el a' rebellisek. Tsak a' figueirai népkatonaság vallották magokat rebelliseknek, 350-en, s' törtek-be a' katonátlan városba. De nintsenek azok egybe-kötte-tésben az oportói rebellisekkel, és a' leíriai királyista brigáde' eleje, ezen órában nyomúl az ellen, hogy ezen állásból elkergesse. — A' legújabb Gazette de Fr. azt mondja: "Lehet egy Journalban olvasni, hogy az első össze-ütkezés a' konstitútiósok és Miguelisták között, Amaranténál esett.

A' Globe and Traveller ezt írja Portugallból, jún. 10-edikéről: "Két Postahajó jött Lissabonból, mellyeknek tudósításai bizonyították, a' mit sajnálkozva

kell mondanunk, hogy répeztünk a' orosz következésről, beteljesedett, melynek a' katonaság' késedelméből kellett származni, kiknek Oportóból Coimbrába kellett volna menni. Ezen postahajókkal sok utazók jöttek; kik főzött konstitúziósok vannak, kik a' Lissabonban-maradást nem tartják többé bátorságosnak, és Anglusok, kik belső háborútól félnek, melynek nem hamar lenne vége, kétséges is. Még jún. 10-edikén, nem tudták a' konstitúziósok' számát, 's a' hadsereg' mozgásait, más tartományokban. Déli Algarbiában pártütéshez fogtak, de a' Gouverneur elnyomta volna azt, a' Papsággal és néppel együtt. Beja városa D. Pedrohoz állott; St. Ube és több más városok önkénteseket készítenek D. Miguel' részére. Még eddig, mind-tsak hihető, hogy D. Miguel fordul alól; de ez a' hihetőség óránként fogyogat. Magánosok' levele szerint, D. Miguel' részére 12 lovas Beg-Jazonkiyút dőtegalbogreg., 2 tsapat karabéljos, és 3 tsapat pantanyús van. De ezen levelekben, sok óbégatás és kevés lett-dolog fordul-elő.

A' Quotidienne jelenti Lissabonból, jún. 7-edikén: "A' politikai gyermekjáték nem sokára jajos lesz azon örülteknek, a' kik azt kezdték. Tenger és föld felől berekesztve, naponként mindenfelől nyomattatva, nem kerülnek-el érdemlett büntetéseket. A' pártütők' katonái egyenként székdöstek-el, 's éppen most halljuk, hogy a' 2-odik vadász-tsapat, mely még a' rebelliseknél volt, és a' 9-edik egész gyalog-reg. elhagyta őket. A' D. Miguel' regementjeihez úgy tolúl a' nép, hogy sok regement kétszerte népesebb, mint háboruban kellene, például, az 5-ödik gyalog-linea-reg. többől áll 5000 emberről. A' királyisták Coimbrában lesznek hólnap.

A' Gazette de Fr. ezt mondja: "Éppen

most tudók-meg, hogy az oportói lázzadás megfojtódott. D. Miguelnek tsak mutatnia kellett magát a' lázzadóknak, 's letették a' fegyvert, — véni, v. v. Am-bár még éről semmi levelet nem kaptunk, még is sietve közöljük azt, a' nélkül hogy feleluénk mellette. Mit tesz' ez, — magunk-se értjük.

A' Journ. des Debates ellenben, ugyanazon napszám (datum) alatt, jelenti Lissabonból: "A' D. Miguel' nagy armádáját, Teixeira és Mezquitela Gen.ok alatt, megszalasztották Amaranté-nél, 's kénytelen volt magát Cartasco-felé visszavonni. Ere, D. Miguel által-látta, hogy ő-rá-nézve jelen volna a' futás' ideje, és alkalmasint kevés nap-múlva Elvásnak veszi úttját az ő' Fges Annyával, Spanyolországfelé. A' Constitutionnel is éppen ezt mondja egy utánírásban, Parisban tudósítást vettek, hogy D. Miguel Elvasba utazott volna, hogy a' spanyol háttárszűhez közel legyen, hol magának menedéket keres.

Spanyolország

Mádrid, jún. 13. este — Ezen pillantatban terjed-el a' hír, — Inf. D. Miguel, jún. 10-edikén, annyostól odahagyta Lissabont, és Badajoznak indult volna, a' honnan, hihető, Mádridba veszi úttját. Azt is állítják, hogy a' mostanában Cadizból Havannahba elindult hadi küldöttség' (expeditio) katonasága, a' nyílt tengeren ütöt-pártot Tisztjei ellen, kiket megöldösvén, ki tudja mére, tovább mentek. Nagy szemet-szűrt itt ez a' két — talán tsak költött újság. Költöttnek kell az elsőnek lenni, mert az angl. Követ, Lamb Ur, 14-edikén Lissabonból Londonba küldött hivatali levelében, még-tsak nem is emlékezik a' képzelt elúzásról.

Nagybritannia

A' brasíliai Tsászár N. M. Rothschild

Urat Lovaggá (Ritterré) nevezte, és ajándékozott neki jövedelmet, földbirtokot Brasiliában, 's gyémántal megrakott egy keresztet.

London, jún. 17. — A' britano-katholicus Egyesület' múlt szombati Gyülésében, Stourton Lord' Elölülése alatt, a' beszéllők' nagyobb része éppen olyan mérséklett hajlandóságot kezdettek mutatni, a' millyet a' felső Házban is legelőször vettek-észre. A' Lord, ajánlotta a' Gyülésnek a' Dissenterek' példáját, kik az ő' végtárgyokat lárma nélkül érték-el, 's kinyilatkoztatta, hogy ő, valamint minden jó gondolkozásu hit-sorsosi, örömmel kész, azon kezességeket megtenni, mellyeket az indulatok' letsendesítésére és az ország' jövődó belső békességére, szükségeseeknek tartanak. Most tehát már, nagy bizodalommal várják ezen tzivakodás' dolga' eligazítását a' legközelebbi Parlembentben, és a' mi' Püspökeink, már előre készülnék ahhoz. A' mit ekkorig az emancipationnak kedvező egy Első Ministerse vihetett-végbe, ára jutott annak végre-hajtása, a' ki ekkorig legátalkodottabb ellenzőjének mutatta magát a' catholicus követeléseknek. Oly' tsalókák olykor-olykor a' hihetőségéből húzott következesek! De, nem is birt Első Minister nagyobb behatással a' felső Háza, egy is, mint egyenesen Wellington Hzg. Ha ő az aristokratia' többségét a' Huskissoni lemondás' hirtelen bevetele által tudta tzirókálni; úgy nyert ő ellenben, ugyanazon tette által, ugyanazon kemény-nyaku Elementumon erköltsi hatalmat, mely utóbb sem fog valaminek ellene állhatni. Ekkorig még, a' Közönség' szemében mindég nyertes volt; ha bár tulajdonúl soha popularis (népszerű) nem lessz is. Egy nagy vendégségben, mostanában azt mondotta, mint

egy-időben Canning is, hogy ő és kolégái, tsak tettei szerént óhajtanak megítéltetni — mutasd-meg nekem a' te hitedet, a' te'sat. — és reményli, hogy mindég tsak a' nemzet' helybe-hagyása fog magaviselete' egyedülvaló mértéke lenni. — Várva-várják itt Portugallból a' legújabb tudósításokat. Palmella Marquis, ki jún. 15-adikán indult innen számos barátjaival együtt el, egyszersmind, egy fontos követtség' vivője is az itteni országglószéknek, D. Miguelhez. Elútazása előtti nap', kihitta őtet egy itt tartózkodó Portugallus, fegyverre; de ő ezt, megvetéssel fizette-ki. — Nagyon vártak Brasilia' fővárosában a' béke' megkötését Buenos-ayressel, mivel' béketelesség' jelei mutogatták magokat; mely, ha hosszú porászra botsátanak, veszedelemmel fenyegethetné a' királyi széket. A' békesség és a' Tsászár' állandó jelenléte Brasiliában, szerettethetné-meg a' néppel az országglószéket; mert, még a' törvenyt legjobban szerető Brasiliaiak is úgy vélekednek, hogy D. Pedronak, tsak egy hibás lépése is veszedelmeztené az ő' koronáját, — oly' nagy veszedelemben forog ez a' magánosan szorult (isolé) Fejedelmiszek, Délamerika' köztársaságainak közepette.

London, jún. 19. — A' portugalli Kereskedők, kik a' télen D. Miguel' tiszteletére emlékpenzeket (medailles) azon reménységgel verettek, hogy ez a' Printz, Portugalliaiban, mint konstituzió' véde fog elő-állani, egybegyűltek e' hónap' 17-edikén 's meghatározták, hogy az ekkorig vert medailleket ismét beolvasztyák 's a' stempelt összezázzák. Az ára fordított tőkepenzt az oportói ispotálj' számára küldik.

Jún. 20. — A' hónap' 9-edikéig van levelünk Lissabouból: üldözések és tömlözések voltak naponként divattjában.

Az oportói országlószékről és a királyi katonaság' mozdulásairól, nem tudtak ugyan semmi bizonyost: mindazáltal, a fő-sereg akkor Coimbra-ban volt, 's az eleje Pombalban: 16 ezerre betsülik azt; a Miguelistákét pedig, alig 5 ezerre; és, éppen ezért tsudákoznak az első' vesztelésén. Azt mondják, hogy a Követek nem mennek addig el Portugallból, míg D. Mig. magát Királynak nem mondja: de a' mi' Követünknek, semmi köze vele.

Minekutánna az alsó Haz magát, a' a' pénz-ajánlásban osztályokra vagy Biztosságokra változtatta, Davies Obester, ezt a' tóldalékot javailotta: "Szükséges volna az ország' mostani környületei között, költségünket, kivált' pedig a' katonai rendtartásokkal egybe-kötetettéket, a' lehetőségig kevesebbiteni." Ezt az amendementet, szózatolás nélkül elvetették, és a' Resolutiót, több affélékkel együtt a' sereg' szaporítása felől, bevették. Hume Ur különösen ellene mondott a' 12,995 font sterl. helybe-hagyásának, a' királyi katonai Kollégyiom' szükségére. "Ez, úgymond, az én ítéletem szerént, a' legköltségesebb intézet, a' mit tsak gondolhatni. A' múlt 11 esztendő alatt 546 ifjú Ur' nevelése a' hadsereg' részére, került 252,457 fontba (egyre esett mintegy 4200 ezüst forint). Ezt az Intézetet, vagy el kell törteni, vagy ha marad; a' Nevendékek' költségén tartani. Váltak, a' kik azt, azzal védelmezték, hogy a' hadsereg' egész Stábja azon Kollégyiomból került; melynek szükséges-volta abból is kitettzik, hogy azeelőtt a' hadseregben semmi nevelés nem volt. Hume Ur azt kérdi, méreg-é a' valóság? O az intézetet magában, nem támogatja-meg; tsak, ne kellene azt az ország' költségén tartani. Ekkor feleselésbe kerkedtek Hope Ur egy részről, ellené-

ben pedig Hobhouse és Waitman Alderman Ur. Végre, Baring Ur ezt mondja: "A' katonai nevelés, mint a' Marlborough' és Wolf' példája mutattja, nem szükséges, nagy hadvezér' formálására. Ezer példák' bizonyították ezt. Baring Ur reményli, hogy a' nép' józan-okossága a' katona Bendet, végre, ismét azon közép útra viszi vissza, mely az ország' módjához és szokásához legjobban illik.

Spanyolország, követeli magának az Anglusoktól Fernando Po szigetét, melylyet ezek megültek, mert a' Spanyol, most 50 esztendeje, elfoglalta volt azt 3 ezer emberrel; de minthogy egészségtelen égtája (climája) volt, oda-hagyta azt. Vissza kéri most a' szigetét; vagy pedig jó-forma summa pénzt helyette, annyival is inkább, mivel Spanyolország a' szigetét Portugalliatól vásárolta volt; melyről rendes és heiljes Kötés is van jelen.

Londonban gyűlést tartottak nemrégiben a' Tüemse áttároló út' építése' Actionáriussai. Brunel Urnak egy tudósítását olvasták ott el, melyből kitettzik, hogy az utóbbi viz-beszakadás által okozott károk a' galériában, ismét megjobbítottak, és a' Tunnel' hóltozatjai, valamint a' több építmény is, mind jó karban vannak. Jelenti Brunel Ur, hogy a' Tunnel' hossza, már 600 talpnyi (pes), és az északi parthoz már tsak 550 talpnyra vannak. Az ő-általa elő-mutatott számadásból megtettzik, hogy ekkorig 170,000 font sterlinget költöttek, és még kell 191,000 font. A' Gyűlés meghatározta ezen summa össze-szedését, és a' Brunel Ur' kezére bízzák azt. Mar most hiszik, hogy Brunel Ur minden akadályon által esett, és a' Tunnel el fog készülni.

Frantziaország

Az a' Pernet nevü ember, kiről úgy

gyanakodtak, mintha gyilkoló szándékkal kéredzett volna a Királyhoz, eszemmentnek találtatott. — A Móreába utazott frantzia Gen.-Konsul Juchereau de St. Denis, a görög országlószék számára 600 ezer frankot vitt magával.

Páris, jun. 20. — Nagyon fellázadtak volt a napokban az elmék. A Jésuiták-felől kijött Ordonnance-ok, és a Villele úr bevádoltatása szolgáltatott rá okot. Letettek volt már azon reménységről hogy a Király alá-írja; melyből a lett, hogy az elébbi Ministeriumot vádolták-be; melyben a volt a tziel, hogy a mostani Ministerium büntetődjön. Valóban el is sült az. A mely nap ezt a vádat elő-adták, az egész Ministerium kijelentette a Királynak, hogy a Kamara ellensegeskedésének a Jésuitákat illető Ordonnance alá-írásának nem-akarása az oka, és hogy a Ministeriumnak le kell mondani hivataláról, ha az Ordonnance-ot alá nem írja. Ez a Benyegelőzés ma nagyon meghatotta a Királyt. Végre, meghatározta ára magát, noha már mennyet-földet láttattak megindítani (coelum et acheronta movebant), hogy ötlet attól eltartóztassák. Főképpen igen törekedett ezen egy nagy Dáma (et Saul inter Pr.), de a Férje (Monsieur) ellenkezőt kívánt, és ennek hatalmas szószóllása indította a Királyt az alá-írásra. A Király azt kívánta, hogy a Cultus- (Egyház-) Minister, Feutrier Püspök is alá-írja. De ez, mind-tsak vonogatta magát, egy másszori írásból felhozott okoknál-fogva. Végre, az itt következő módot találták-ki: az Ordonnance-ot két részre osztották, az egyikben a Jésuiták kollégyioma ellen elő-vett minden kemény rendszabások, a másikban pedig tsak azok legyenek, a mi ezen kollégyiomok új rendbe-szedését illetik. Portalis Úr aia-írta az első, Feutrier Úr a más-

kat írta-alá. Ezen mesterkélés ellenére is, a Püspök nem állott volna rá az alá-írásra, ha a Királytól egy igen fontos környület a játékba nem elegyedett volna. Azt mondja neki a Király, hogy az ő országlószékében, a legérdemesebb és legfontosabb tett volt az, hogy a Papságot a Státuskormányozásba, a papi ügyekbajok Ministeriuma felállítása, és ezen Ministeriumnak egy Püspöknek által-adása által, behozta. Ha hát Feutrier Úr ezt az alkalmot, a köz-tanítást illető egy Ordonnance-ot, alá-írni nem akarná; úgy, adja vissza a kormányozás ezen részét ismét a belső Minister birtokába. Végbe-szakasztó ok volt ez a Püspöknek, és rá-fanyalodott az alá-írásra. Hihetetlenül keresztül-járta a Papságot és papipártot ez a két Ordonnance; kik osztán, tsaknem példátlan tüzzel beszéltek arról. A Quotidienne és a Gazette olyan zikkejeiket árultak, melyekből dühösség létekezett. A papipárt vagy Congregatio szakadással fenyegetődött. De még, ellent akartak a Püspökök állani, úgy mondják. Azon török a fejeiket, hogy a Papához apellálnak (viszik a pert), felidézni a sz. Széket a Király megfeddésére, de kivált Feutrier Püspök megszütyongatása végett. Még, arról is beszélnek, hogy a Püspököt excommunicáltassák (kivettessék az Egyházból), és már árulónak, hamishitűnek, apostatának nevezik. A Püspökök, kötelessék a köz-tanítás Ministeriumának tudára adni a kis Seminariuumok nevével akaródzó Jésuita-Kollégyiomok Directorait. Már ebben nem akarnak engedni, s e szerént, nyilván ellent-állanak. Hihetetlen, mit nem gondol-ki s terjeszt-el a papipárt. Azt reménylik, hogy a Királyt vissza tartóztathatták, ha schismával (szakadással) fenyegetik. A Király, midőn a már tudvalévő írást nem

olvasta-el, azt mondotta, hogy ő, mint keresztény, semmit-sem hanyhat lelki-esmérete' szemére, 's fog tudni magának engedelmességet szerezni, mint Király, — maradjon kiki azon alattvalóságban, mellyel a' Státus' felső Fejének tartoznak. Miólta a' Király az Ordonance-ot alá-írta, különös bátorságot mutat, de a' mi, tsak olyan embernek különös, a' ki nem győzettetett úgy meg mint mi, az ő' tántoríthatatlan merőségéről és szavartartása-felől.

Az alsó Kamarában, jún. 21-edikén, egy kérő irás' alkalmával, a' telepekbeli (koloniákbeli) rabszolgák' sorsa' enyhítésére, elő-adja a' tengeri Minister és kéri a' Kamarát, hogy a' telepek-felől minél-kevesebbet lehet, szólljanak a' beszéllő-szében. Tsak a' Kabinét' titkai-ban lehet azon módokról tanátskozni, mellyek a' birtokosok' hasznát a' munkásokéval megegyeztetethetik. Éppen most hallá, úgymond, hogy Bahiában 600 Fekete felázadt, és oly' rendetlenségeket követett-el, mellyek nagyon eszünkbe juttatják a' St. Domingói mészárlást. A' lázadást enyomták ugyan, de a' vérontás világos letzkéül marad mindeneknek, hogy ezen dologban a' legnagyobb vigyázattal kell a' dolgot bizgatni. A' Kamara egy-szívvel-lélekkel helye-haggya ezen értekezés' berekesztését.

A' Gazette de France és a' Quotidienne, a' papi második rangu Seminariumokat illető rendszabások' hírré-adása' pillantattjától-fogva, teljes meghatározással kikeltek ezen rendtartások ellen. Méltó és tanúságos ezt meghalgtatni. A' Gazette, például, az utóbbi izikeljében így szóll: "Sohase mutattak a' világnak riikább játéknézést. Imé, bírunk egy országgal, melynek szabad ország-lómódja van; éppen most vetekednek ezen országban, a' kissebb részetskékbe

is beható szorgalommal egy törvényen, melynek ereje által minden embernek szabadságában áll, az álló rendel ellenkező tudományokat naponként prédikálni. A' deismus, atheismus, jacobinismus mindenik külön Journalt fog magának tartani, minden secta (hitpárt) saját tanítószékkel, saját beszéllőszékkel fog bírni. A' törvényszerző vetekedések' palotája, a' szabadság' kiáltásával hangzik; ott azt hirdetik, hogy az ember' gondolatja nem tartozik vámot fizetni, semmi kötöléket, semmi elevevaló vizsgálatot ne szenvedjen; még is élet-halálra huszítanak száz szegény papot (priester), kiknek minden gonossággok abban áll, hogy másképp' gondolkoznak, mint egy politika klubb' száz Tagja! Elveszik az országlószéktől azt a' just, hogy megveszett, lázasztó Journalokat censurázzon, 's szabadságot veszen magának egy ostoba és baromi censurára, ki tudná mitsoda-féle tudományra-nézve, mely kifele, nem mutat egyebet jó dolognál. Mind ezen következtelenségben tovább mennek: nekik megvilágosodás kell; 's jönnek azonban munkás, türedelmé; szeretettel teljes férfiak, kiknek kevesebb eledele van szükséggek mint a' legutolsó mesterembernek. Ezek az emberek ingyen tanítják a' gyermekeket deák-, görög-, frantzia grammatikára, rhetorikára, Mathesisre. Gonosztévők! Armásokkal (Gens d' arme) kell őket kiküldeni a' határból; ki kell őket kergetni, mint gonosztévőket. Még, ingyen tanítanak! nem kell szenvedni. — Oh, keresztényi szeretet tsudája! Hallja Frantziaország, hogy egynehány Püspök' szavára, számos intézetek állottak-fel; hogy, a' Státusnak egy heller költsége nélkül, házak épültek, felkészítettek, jó-karban tartattak; hogy, 20 esztendeig tanítottak azokban Professorok, a' papság' fogyat-

kozása kipótlódott, hasznos polgárokat neveltek. Mindezek, mind megannyi igazság által mentek-végbe. A' gazdag az ő tele-türkéből (cornucopia), az özvegy az ő vagyónkájából, a' mesterember az ő batkáiból nyújtott segedelmet. A' Tanítók' mértékletes követelése megkevesebbitették az áldozatok' nagyságát. Mindenütt úgy hirdették volna ezt, mint remeket, mindent szorossan kitudakoztak volna, ezen hallatlan tsuda' szerzőit és segédeit dítstérték, biztatták, gyámolgatták volna. Haggyán! ugyanazon tudósítás, mely a' legkiterjedtebb szeretet' titkait felfedezi, az egész Frantziaországnak is tudtára adja, hogy ezen épületnek le kell rogni, lakosinak elszéledni, hogy, ott, a' hol ekkorig szent énekek hangzottak, a' hol az isteni és emberi tudomány' kenyere megtöretett, — a' sír némaságának kell urakodnia; a' hitvallás és tudomány' szentségének be kell a' szegények előtt, kétségkívül **Egyformaságból való megvilágosodás** tiszteletből is, mint a' megvilágosodás' előmeneteléhez tartozó buzgóságból, zárrattatnia! 's a' kíméllés! ez a' híres-harangos, annyira óhajtott kíméllés! Már, tsak eddig is 1,200,000-be kerül nekünk, a' mi pedig, saját vallások szerint, koránt-sem elég, 's akkor-is, ama' nyomorúlt Ordonance által kitagadott gyermekek, ha van nekik tehetségek, az universitás' liberalis intézetébe vándorolnak. Kétségkívül jó summa élelem-bért (kostgeld) kell ott fizetni, 's azon-túl még, a' Professort, ki a' bálba 's operába jár-dogál, azután a' privat-tanítót, ki tészában mendegél, beíró pénzt, diplomát, 's utóbb pensiót is az akademia' Tiszteinek, özvegyeinek s' árváinak. A' familiák gyászba borúlnak, elnyomja őket az Adó, mivel' a' Vandalusok nem akarják érteni, minő temérdek jót várhatni magokat megvető férjfiaktól, kik magokat

a' szegénységnek és nótelenségnek szentelték-fel, kik a' helyett, hogy kívánának, mindent adnak, 's jutalmokat, egy más életben várják. — Sok panaszt emel-vén még itt fel a' honnrot nem felejtethő kegyes a' nagy Universitások helyett, azt kérdi: ki hozta elő ezen panaszokat? Egy fél-bolond vén ember, úgymond; Jansenisták, kik a' magok' dühén túl, semmit-sem értenek; Protestánsok, kik a' liga' szörnyetegjén XIV-edik Lajoson, gondolják hosszújokat vissza potólni; népszédítők (demagogok,) átokkal és mocsokkal tele; egy iljú bolond, ki minekutánna a' szánakozás' kenyerét lenyelte, most a' leggyalázatosabb alatsónságban bujálkodik. —

Illyen panaszolkodók előtt kellett a' Király' hatalmának megtöretni. A' Király' Ministerei a' bomlottságnak és baromi ostobaságnak gyalázatos jármát vet-ték nyakokba! Oh Óseink' szent és fel-**emlékzett hitvallásny** szántak téged? — Hanem, a' Jésuiták! — mert a' Jésuitákról van itt szó. Mit gondolnak ők azokkal? Ti, elkergetitek, 'sat. — Haggyuk ebben ezt a' Doég ellen elénekelt áldást, mely ezen végződik: "Minden esetben, szálljon az igazi bünösök' fejére a' gyalázat: mellyet a' Beob.ben (780--782 lap.) bővebben megoldvashatni.

A' Porta' Manifestuma (foljtatása) A' Diván, engesztelő hajlandóságtól lelkesítettén, az akkori muszka Követtségtől világosításokat kívánt e' felől. A' muszka Követ, tagadta az esetet, 's azt felelte, hogy az ő Udvara békességben és barátságban van a' Portával; ha a' Porta háborúban van Muszkaországgal, magának kell azt legjobban tudni: kétségkívül egészen más elrendeltetésének kellett lenni azon vidéken megfordúlt muszka seregeknek. Oly' módon igyekezett a' muszka Követtségre ta-

tóztatni és félre vezetni a' Portát, az alatt, míg a' béütés megbizonyosodott, és a' Porta kéntelenítetett fegyverbeznyúlui. Minthogy neki eszébe' se volt a' háború keserűsegeit és a' vérontást keresni; tehát, a' béke' fenntartásáért nagy áldozatokat tett, 's a' bukuresti alku megkötetett. — De a' muszka Udvar korántsem telyesítette-be a' Kötés' tikkelleit. Probálgatta kikerülui az ásiái Várak' által-adása-felől szőlő tikkellj' beteljesítését, mely azon kötésnek egy tulajdon fundamentomát teszi. M'kor a' Porta, a' kötés' szavaira támoszkodva, azon tikkellj' végre-hajtását kívánta, Muszkaország mindég továbbra halasztotta azt. Végre, az akermani egyességben, a' muszka Meghatalmozottak, igyekeztek a' kötés' világos betüit megrontani, 's mikor a' török Biztosok' elő-adásokra semmi okos feleletet nem tudtak adni, azon kinyilatkozáson végezték, hogy igen hosszú idő tölt már el, az azon tikkellj' beteljesítésére kiszabott idő-olta, az ahhoz való idő eltölt; következőleg, nem lehet áról többé, szó is, hogy azon várak vissza adassanak. Egy ilyen felelet után, az ottomannus képviselőknek kétttségkivül volt volna jussok azt felelni, hogy, ha a' sokáig húzott-halasztott be nemteljesítése a' Hatalmak között kötött tikkelljnek, idő-eltelést, és veszteséget húz-

hatna maga után; ezen gyökérértelemnél-(maximánál-) fogva, azon tikkellek' üldözését is, mellyeknek be nem teljesítésével Muszkaország a' Portát okozza, szintúgy abban kellene hagyni. Hanem, az útmutatások, mellyeket az ottomannus Meghatalmozottaknak adtak, nem adott nekik hatalmat olyan beszédre, mely valamint a' kötés, úgy a' nemzetek' jussát is megsérti; és, minthogy az ő' küldetetéssek' végtárgya, a' béke' megerősítése, és Muszkaországgal való jó egygyet-értés volt; tehát, engedtek ők ezen tikkellejénél. — Ha tehát a' muszka Udvar a' maga' manifestumában azt mondja, hogy a' Porta maga esmérte volna meg követelése' gyökeretlenségét az ásiái várak' vissza engedésére-nézve, és azért állott volna maga el tőlle; úgy, Muszkaország éppen úgy megsérti a' valóságot, valamint a' betsület' ösvénynyétől eltávozik. (a' többi következik) Columbiából tudósítás érkezett, hogy a' Conventio Ocamaában, apr. elején elkezdődött, és a' finantz Minister Castillo, Bolívárnak egyik barátja, Elölülőségre választatott.

Jún. 19-edikén lett volna az, hogy Braila a' Muszkák' kezére jutott, A' varégsége tűz - tengerrel vetekedett, melyre a' feltételes alku következett.

Státuspapírosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
	Béts,	Júl.		London,	Jún.	
Bank-Oblig. 2 1/2 pC.	45.3/8	-	45.3/8	Consols, 3 pC.	89.---	88.1/2-
Pengőpénz-Obl. 5 pC.	92. 4/5	-	92.3/4	Stocks-Prémie, Sh.	---	---
Roths. 1820, 100 f. CP.	150.1/4	-	150.1/2	Brasiliai Bons	---	---
Partial. 1821, Ua.	121.3/4	-	122.1/8	Buenos-Ayresi	---	---
Bankaktia, 1000 f. CP.	1073. ---	-	1083.1/3	Columbiai	---	---
Páris,	25	-	26	Mexikói	39.1/2-	---
Consols 5 pC.	105. 65	-	106. ---	Portugalli	61.---	60.7/8-
Ugyanaz 3 pC.	71. 75	-	72. 25	Muszkaországi	93.---	92.3/4-
Bank-aktia, 2000 Fr.	---	-	---	Görögországi	---	---